

2. Οι προτάσεις του ΠΑΣΟΚ για τη μεταλιγνιτική εποχή

Ακολουθεί το κείμενο των προτάσεών μας:

A. Η πολιτική μας θέση:

- Το Κίνημα Αλλαγής-ΠΑΣΟΚ πρώτο από όλα τα ελληνικά πολιτικά κόμματα, μίλησε με τόλμη, θάρρος κι επιστημονική τεκμηρίωση για την απανθρακοποίηση της ενέργειας και πρότεινε πολύ καθαρά η χώρα μας να είναι πρωτοπόρα στις προσπάθειες για την προστασία του κλίματος.
- Η μετάβαση όμως αυτή στην χώρα μας θέτει πρώτα το ζήτημα της απολιγνιτοποίησης και συνακόλουθα την ενεργειακή μετάβαση των λιγνιτών περιοχών όπως στη Μεγαλόπολη που πρέπει να αντιμετωπιστεί ολοκληρωμένα και με βάση πέντε συγκεκριμένες αρχές έτσι ώστε η διαδικασία μετάβασης:
  - Να είναι ομαλή και βιώσιμη χωρίς παρεκκλίσεις από το χρονοδιάγραμμα που ορίζει η Ευρωπαϊκή Συνθήκη για το κλίμα.
  - Να διασφαλίζει την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας και την προσιτή τιμή ρεύματος για τους πολίτες.
  - Να αποκαθιστά και να επαναποδίδει τη γη στους κατοίκους των λιγνιτικών περιοχών που πλήττονται για να στηρίξουν πάνω της τη νέα οικονομία των περιοχών τους και κυρίως τον πρωτογενή τομέα και της αγροδιατροφής.
  - Να στηρίζει ένα αναπτυξιακό σχέδιο που δημιουργεί θέσεις εργασίας αντίστοιχες με αυτές που χάνονται, βασισμένες στην σύγχρονη τεχνολογία και την υψηλή προστιθέμενη αξία
  - Να εγγυάται τη συνέχιση της λειτουργίας της τηλεθέρμανσης διατηρώντας και διευρύνοντας τα υφιστάμενα ανταποδοτικά εργαλεία (Τοπικός Πόρος, Πράσινο Ταμείο, Ρήτρα Ανάπτυξης).

Για αυτό μίλησαμε πάντα τη γλώσσα της αλήθειας και του μέλλοντος στους κατοίκους της Μεγαλόπολης και της Δυτικής Μακεδονίας, περιοχών που στήριξαν επί δεκαετίες την ανάπτυξη και την ευημερία όλης της Ελλάδας.

Ως Βουλευτής Αρκαδίας του Κινήματος Αλλαγής- ΠΑΣΟΚ ζητώ να υπάρξει η απαιτούμενη προσεκτική μελέτη των προτάσεων μας με τα επεξεργασμένα εναλλακτικά, αλλά εφικτά σενάρια που λόγω των ρεαλιστικών προτάσεων που περιλαμβάνουν αποδεικνύουν ότι η βίαιη απολιγνιτοποίηση που προωθεί η σημερινή κυβέρνηση δεν είναι αναπόφευκτος μονόδρομος, όπως δεν ήταν μονόδρομος και η πλήρης αδιαφορία των προηγούμενων κυβερνήσεων ΣΥΡΙΖΑ- ANEL για την επόμενη μέρα.

B. Πώς φθάσαμε ως εδώ και γιατί οι προτάσεις μας είναι ρεαλιστικές

Τέσσερα βασικά στοιχεία καθόρισαν τις προτάσεις μας :

- **Στοιχείο πρώτο:**

Το ΠΑΣΟΚ, 10 χρόνια πριν, ήταν το πρώτο κόμμα που μίλησε με τόλμη και θάρρος για πράσινη ανάπτυξη και θέλησε να συνδέσει αυτή την προοπτική με την ενεργειακή μετάβαση της χώρας σε πιο καθαρές μορφές ενέργειας με πλήθος πρωτοβουλιών από τη διασύνδεση των νησιών μέχρι το πρόγραμμα «ΗΛΙΟΣ». Πεποίθησή μας ήταν και παραμένει ότι πρέπει να αλλάξουμε ενεργειακό μοντέλο και η Ελλάδα να καταστεί χώρα εξαγωγής φθηνής και καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Αναδείξαμε την κρισιμότητα της κατασκευής, κυρίως με κονδύλια από τα ευρωπαϊκά ταμεία, μιας μεγάλης ηλεκτρικής γραμμής – μιας ηλεκτρικής λεωφόρου – από την Ελλάδα προς την Κεντρική Ευρώπη, ώστε να είναι δυνατή η εξαγωγή μεγάλων ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας.

- **Στοιχείο δεύτερο:**

Δυο φορές το τελευταίο διάστημα έχουμε αναλάβει νομοθετικές πρωτοβουλίες και έχουμε καταθέσει τροπολογία σε νομοσχέδια για την ενίσχυση των λιγνιτικών περιοχών από τα έσοδα των εξορύξεων Υδρογονανθράκων καθώς και τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικών μεταπτυχιακών και ερευνητικών προγραμμάτων στην νέα ενεργειακή οικονομία. Συγκεκριμένα, έχουμε προτείνει την απόδοση ποσοστού 3,5% από τα έσοδα του Δημοσίου (μισθωμάτων και μεριδίων παραγωγής) στο Εθνικό Ταμείο για τη Δίκαιη Μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών της χώρας και την στήριξη της αναπτυξιακής τους προοπτικής στην πορεία απολιγνιτοποίησής τους. Καταθέσαμε αυτή την Τροπολογία πέρσι στο Νομοσχέδιο για τη ΔΕΗ αλλά και στο Αναπτυξιακό Νομοσχέδιο.

- **Στοιχείο τρίτο:**

Στο Κίνημα Αλλαγής, ήμασταν οι πρώτοι που πριν από ενάμισι χρόνο προσδιορίσαμε τη μετάβαση, με περισσότερο ήπιο και σταδιακό τρόπο. Και όσα ισχυριζόμαστε ήταν τεκμηριωμένα και εξακολουθούν να ισχύουν και σήμερα. Εμείς δεν βλέπουμε για ποιο λόγο θα πρέπει να κλείσουν όλοι οι σταθμοί μέχρι το 2023 βεβαιωμένα και χωρίς πρόγραμμα μετάβασης. Το δικό μας χρονοδιάγραμμα οδηγούσε σε σταδιακή απολιγνιτοποίηση με βιώσιμο τρόπο και εντός του ευρωπαϊκού πλαισίου. **Ήμασταν οι πρώτοι, και οι μόνοι, που από το 2018 τονίσαμε την ανάγκη να διαμορφωθεί μια οικονομική πολιτική για την επόμενη δεκαπενταετία, που θα ενισχύει σημαντικά (με εθνικούς και με ευρωπαϊκούς πόρους) τις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης.** Στο «Ενεργειακό Διαβατήριο για το Μέλλον», όπως είχαμε ονομάσει τότε το σχέδιο μας, ήμασταν οι πρώτοι που μιλήσαμε με συγκεκριμένους αριθμούς και επιστημονικά τεκμηριωμένο λόγο. Η εκτίμησή μας ήταν ότι θα χρειαστούν περίπου 200-300 εκ. ευρώ σε ετήσια βάση για τα επόμενα 15 χρόνια, με έμφαση στην Πτολεμαΐδα, την Κοζάνη, τη Φλώρινα και τη Μεγαλόπολη, έτσι ώστε να είναι δυνατή η διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής, η αλλαγή

της οικονομικής δραστηριότητας με διατήρηση και του ενεργειακού χαρακτήρα των περιοχών αυτών και βέβαια η περιβαλλοντική αποκατάσταση των τοπίων και των ορυχείων.

- **Στοιχείο τέταρτο:**

Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ ακύρωσε το 2015 ένα επενδυτικό σχέδιο 5 δις ευρώ για τη Δυτική Μακεδονία (Μικρή ΔΕΗ) και την ίδια ώρα προχώρησε στη μείωση κατά 50% της λιγνιτικής παραγωγής προκαλώντας βαθιά ύφεση στις λιγνιτικές περιοχές που συνεχίζεται αντίθετα με ό,τι συμβαίνει στην υπόλοιπη χώρα. Πάρα τα προφανή αποτελέσματα των επιλογών της, η προηγούμενη κυβέρνηση δεν άφησε πίσω της ούτε καν υποψία προετοιμασίας για την επόμενη μέρα των λιγνιτικών περιοχών. **Δεδομένου ότι οποιοδήποτε σχέδιο μετάβασης απαιτεί και προϋποθέτει, όπως έχουμε έγκαιρα επισημάνει, ένα ελάχιστο χρόνο περίπου 15 ετών είναι φανερό ότι σπαταλήθηκε το 1/3 του διαθέσιμου χρόνου. Είναι μια πραγματικότητα που δεν μπορεί να αγνοείται από κανέναν και κυρίως από τη σημερινή κυβέρνηση που στερεί με τις αποφάσεις της τον ελάχιστο χρόνο που θα μπορούσε να εξοικονομηθεί σχετικά με την επόμενη μέρα των λιγνιτών περιοχών.**

Γ. Γενικές αρχές και βασικά σημεία των προτάσεων μας:

Επειδή η απολιγνιτοποίηση έχει έτσι κι αλλιώς ξεκινήσει από το 2015 και επειδή τα δεδομένα αλλάζουν με ταχύτητα, καταθέτουμε 8 σημεία που υπηρετούν τις γενικές αρχές που τεκμηριώσαμε για τη δίκαιη, ισόρροπη και ισχυρή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών της χώρας όπως η Μεγαλόπολη στη νέα εποχή.

1. **Μια μεγάλη βιομηχανική επένδυση:** Όσο και να ενισχυθούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, ο πρωτογενής τομέας και ο τουρισμός, στη Μεγαλόπολη πρέπει να γίνει ξανά μια μεγάλη βιομηχανική επένδυση με ισχυρά οικονομικά ή και φορολογικά κίνητρα. Η προσέλκυση αυτή κάθε αυτή της νέας επένδυσης πρέπει να γίνει βασικό αντικείμενο στην ατζέντα του Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων σε συνεργασία βέβαια με τον επικεφαλής της Οικονομικής Διπλωματίας. Είναι ξεκάθαρο για μας ότι η επένδυση στην οποία αναφερόμαστε θα εξασφαλίζει απασχόληση όχι μόνο στην περίοδο κατασκευής της, αλλά κυρίως στη λειτουργία της.
2. **Υποδομές μεταφορών:** Τα μεγάλα έργα μεταφορών που βελτιώνουν ριζικά την προσπελασιμότητα της Μεγαλόπολης και την καθιστούν ελκυστική για επενδύσεις προηγούνται κάθε συζήτησης για μεγάλες ή μικρές επενδύσεις γιατί αποτελούν προϋπόθεση. Με αυτή την οπτική είναι για μας ξεκάθαρο ότι η ωρίμανση συγκεκριμένων μεγάλων έργων μεταφορών δεν μπορεί να περιμένει ούτε την οριστικοποίηση των πόρων του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης ούτε την Παγκόσμια Τράπεζα να εκπονήσει την πρότασή της. Τα μεγάλα έργα μεταφορών στη Μεγαλόπολη αποτελούν ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ.
3. **Ρήτρα Βιώσιμης Ανάπτυξης:** Για κάθε λιγνιτική μονάδα που θα αποσύρεται θα πρέπει πρώτα να υπολογίζεται η οικονομική, η κοινωνική και η περιβαλλοντική

επίπτωση αυτής της κίνησης για την περιοχή. Προτείνουμε δηλαδή, την αξιολόγηση κάθε απόσυρσης με βάση το συνολικό κόστος και όφελος για την οικονομία, την τοπική κοινωνία και το περιβάλλον, γιατί μόνο έτσι μπορούμε να μιλάμε για Βιώσιμη Ανάπτυξη. Με βάση αυτή τη Ρήτρα λοιπόν και με την εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων για την γρήγορη ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μπορεί να σχεδιαστεί ένα ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα σταδιακής απόσυρσης των λιγνιτικών μονάδων και ομαλής μετάβασης των περιοχών της Μεγαλόπολης. Με την κοινωνία και τους τοπικούς φορείς να συνδιαμορφώνουν αυτό το χρονοδιάγραμμα στην ομαλή μετάβαση και όχι με λύσεις που έρχονται «απέξω» και «από πάνω».

4. **Ενεργειακός Χαρακτήρας:** Οι λιγνιτικές περιοχές πρέπει να διατηρήσουν το ενεργειακό BrandName, το οποίο έχουν εδώ και δεκαετίες – με κόστος – κατοχυρώσει σε διεθνές επίπεδο. Ο μελλοντικός ενεργειακός χαρακτήρας τους όμως θα έχει νέο περιεχόμενο και σκοπό. Είτε ενεργειακό hub λέγεται αυτό, είτε φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις και μονάδες παραγωγής σχετικών υλικών, είτε αποθήκευση ενέργειας, είτε παραγωγή πράσινου υδρογόνου που θα παράγεται από έργα ΑΠΕ, είτε έρευνα και ανάπτυξη νέων ενεργειακών τεχνολογιών στα Πανεπιστήμια Πελοποννήσου. Η κύρια δράση που ανταποκρίνεται σε αυτή την προτεραιότητα είναι να καταστούν σε μια δεκαετία όλες ανεξαιρέτως οι οικίες σε παραγωγούς ενέργειας οδηγώντας τη χώρα στη νέα εποχή.
5. **Τηλεθέρμανση:** Απαιτείται σωστός σχεδιασμός, ακριβές χρονοδιάγραμμα ώστε στη Μεγαλόπολη να συνεχίσει να λειτουργεί η ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗ με την επέκτασή της όπως έχει σχεδιασθεί. Η σύνδεσή της με την νέα σύγχρονη μονάδα αερίου που λειτουργεί και θα λειτουργεί τα επόμενα χρόνια για την ισορροπία και σταθερότητα του συστήματος είναι επιβεβλημένη για το μειωμένο κόστος θέρμανσης των κατοίκων και των επιχειρήσεων της περιοχής.
6. **Ανάπλαση εδαφών και αποκατάσταση τοπίων:** Πρέπει να αποσαφηνιστεί το ιδιοκτησιακό καθεστώς, έτσι ώστε να είναι δυνατή η χωρική ανάπτυξη των νέων οικονομικών δραστηριοτήτων στις λιγνιτικές περιοχές. Είναι προφανές ότι η αποκατάσταση των μεγάλων και ενιαίων αυτών εκτάσεων για παραγωγική χρήση από τον πρωτογενή τομέα δεν αποτελεί χάρη της ΔΕΗ και του Δημοσίου εν γένει προς τις τοπικές κοινωνίες, αλλά περιβαλλοντική υποχρέωση που οφείλει να εκτελεστεί σύμφωνα με εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους ώστε τα παραγόμενα προϊόντα να είναι αυτά που πρέπει με βάση τις καλές πρακτικές και την προστασία της υγείας των αγροτών και των καταναλωτών.
7. **Ανθρώπινο Δυναμικό:** Η ενεργειακή μετάβαση δεν θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη βίαιη απόσυρση ανθρώπων στο περιθώριο της ανεργίας. Το ανθρώπινο κεφάλαιο της περιοχής, της ευρύτερης περιοχής της Μεγαλόπολης πρέπει να μετεκπαιδευτεί στις κατάλληλες δραστηριότητες ώστε να μπορέσει να αξιοποιηθεί τόσο στις νέες ενεργειακές παραγωγικές δραστηριότητες των ΑΠΕ όσο και σε νέες διαφορετικές της παραγωγής ενέργειας. Οι εργαζόμενοι θα μπορούσαν να οργανωθούν με τα κατάλληλα κίνητρα ακόμα και σε Ενεργειακές Κοινότητες εκμεταλλευόμενοι την γνώση και την εμπειρία τους. Η μετάβαση πρέπει να δώσει μόνιμο εισόδημα σε όσους θα πληγούν μια και αυτή είναι η πιο πετυχημένη και δοκιμασμένη μέθοδος στην Ευρώπη και ιδίως στις χώρες που είναι πρωτοπόρες στην ενεργειακή μετάβαση. Στη Γερμανία για παράδειγμα, το 42% της εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ ανήκει σε νοικοκυριά και αγρότες, ενώ μόνο το 5,4% ανήκει στις 4 μεγάλες ενεργειακές επιχειρήσεις της χώρας.

Δ. Ειδικές παρεμβάσεις για την Μεγαλόπολη

Δ1. Τα προβλήματα που δημιουργούνται στην ευρύτερη περιοχή της Μεγαλόπολης

Η βίαιη υλοποίηση της κατάργησης των λιγνιτικών μονάδων συνεπάγεται (συνοπτικά) την :

- **Απώλεια χιλιάδων θέσεων εργασίας,**

Η απολιγνιτοποίηση θα φέρει αυτόματα την απώλεια 1.200 θέσεων εργασίας στη ΔΕΗ μαζί με τα 8μηνα. Σε αυτές τις απώλειες θέσεων εργασίας προστίθενται περίπου 500 θέσεις εργασίας σε εργολάβους και άλλες θέσεις εργασίας σε αντικείμενα δορυφόρους της λιγνιτικής δραστηριότητας (προμηθευτές, μηχανουργεία, συνεργεία μηχανημάτων, πρώτες ύλες κλπ.). Σε μελέτη που έχουν εκπονηθεί έχει προκύψει ότι, για κάθε 1 θέση μόνιμου προσωπικού στα ορυχεία και στους σταθμούς παραγωγής, δημιουργούνται και συντηρούνται 3,28 θέσεις στην τοπική αγορά εργασίας. Πρακτικά επί συνόλου 1.200 μόνιμων και εκτάκτων υπαλλήλων της ΔΕΗ στην περιοχή μας, συντηρούνται συνολικά 4.500 θέσεις εργασίας

- **Οικονομική συρρίκνωση της περιοχής που θα μετατραπεί σε πληθυσμιακή**

Για κάθε 1 ευρώ που δαπανά η ΔΕΗ σε μισθούς και εργολαβίες, προκύπτουν επαγωγικά, περισσότερα από 3 ευρώ στον κύκλο της τοπικής οικονομίας. Τα 130 εκ. ευρώ που αποτελούν το καθαρό ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των εργαζομένων στη ΔΕΗ, αλλά και των κάθε είδους εργολαβιών και υπηρεσιών προς τα ορυχεία και τους σταθμούς παραγωγής, δημιουργούν πλούτο 500 εκ. ευρώ για το σύνολο της τοπικής οικονομίας. Επιπρόσθετα από την βίαιη αυτή αλλαγή θα υπάρξει μια υποτίμηση στο 60% στην ακίνητη περιουσία. Το ΑΕΠ του νομού ευρύτερα θα μειωθεί ριζικά και από πρώτος νομός με βάση την ΕΛΣΤΑΤ και κατά κεφαλή εισόδημα 16.015 θα υποχωρήσει.

Αποτέλεσμα του συνδυασμού της βίαιης μείωσης των θέσεων εργασίας και της επακόλουθης μείωσης του τοπικού ΑΕΠ θα είναι για το λεκανοπέδιο της Μεγαλόπολης

- **η μείωση του πληθυσμού κατά περίπου 6.000 άτομα άμεσα.**
- **φυγή από την περιοχή των νέων. Ένα δηλαδή τοπικό brain-drain**
- **φυγή σημαντικών ιδιωτικών επιχειρήσεων και δημόσιων σε άλλες περιοχές, πράγμα που συνεπάγεται το ότι θα μεγαλώσουν οι κοινωνικές ανισότητες .**
- **Δημιουργία περιβαλλοντικών προβλημάτων**

Με τη βίαιη αποχώρηση της ΔΕΗ από την περιοχή και την άμεση διακοπή κάθε δραστηριότητας, σταματούν και οι επακόλουθες αποκαταστάσεις εδαφών –όπως όφειλε να γίνει με βάση την νομοθεσία – με αποτέλεσμα την όξυνση του περιβαλλοντικού προβλήματος της περιοχής που τείνει να γίνει συνώνυμο με τον επεικλή χαρακτηρισμό «κρανίου τόπος». Σύμφωνα με αντίστοιχες περιπτώσεις άλλων περιοχών της Ευρώπης, το κόστος αποκατάστασης ΜΟΝΟ της εξορυκτικής δραστηριότητας της περιοχής του Λιγνιτικού Κέντρου Μεγαλόπολης ανέρχεται σε τουλάχιστον 200 εκ. ευρώ. Με τα ορυχεία παρατημένα και με βάθος άνω των 150 μέτρων στα ορύγματα, τα επιφανειακά ύδατα θα αποστραγγίζονται απευθείας στα ανενεργά ορυχεία, ενώ η διάρρηξη του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα σημαίνει την πλήρη αδυναμία μετακίνησης υδάτινων όγκων υπογειώς για τον εμπλουτισμό της γεωγραφικής λεκάνης.

Δ2. Προτάσεις και στοιχεία ειδικών παρεμβάσεων για την ομαλή κατά το δυνατόν μετάβαση στη μεταλιγνιτική εποχή και στη Μεγαλόπολη.

1.Μια μεγάλη Βιομηχανική Μονάδα: Για την ικανοποίηση αυτού του στόχου προτείνονται οι ακόλουθες εφικτές λύσεις

- 1.1 Κατασκευή εργοστασίου έξυπνων ηλεκτρικών μετρητών :** Η ΔΕΗ πρόκειται από κοινού με την Κινεζική εταιρεία CMEC να κατασκευάσει στην Ελλάδα εργοστάσιο παραγωγής «έξυπνων» μετρητών με στόχο όχι μόνο την ελληνική αγορά, αλλά και άλλες ξένες αγορές, όπως της Λατινικής Αμερικής στην οποία η CMEC έχει ήδη έντονη παρουσία. Σε πλήρη ανάπτυξη το εργοστάσιο αυτό θα απασχολεί μέχρι και 400 άτομα.
- 1.2 Κατασκευή τμημάτων ηλεκτρικών οχημάτων.** Η επέκταση της χρήσης ηλεκτρικών πρέπει να συνοδεύεται και από εγχώρια παραγωγή τμημάτων τους όπως μπαταρίες, ηλεκτροκινητήρες και φορτιστές ηλεκτρικών αυτοκινήτων κλπ. Σε πλήρη ανάπτυξη ένα τέτοιο εργοστάσιο μπορεί να απασχολήσει πάνω από 300 άτομα.
- 1.3 Κατασκευή Μονάδας ανακύκλωσης -με διαλογή στην πηγή–** στο Δήμο (πράσινα σημεία, εξοπλισμός περισυλλογής, μονάδα διαλογής, κλπ) και χρήση καύσης βιομάζας-φυσικού αερίου για παραγωγή της ενέργειας λειτουργίας του

2. **Υποδομές μεταφορών:** Για την ικανοποίηση αυτού του στόχου προτείνονται οι ακόλουθες εφικτές λύσεις

- 1.1 Ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών αξόνων (Λεύκτρο – Μεγαλόπολη – Αρχαία Ολυμπία).
- 1.2 Ολοκλήρωση νέου δικτύου στις υπό ανάπτυξη περιοχές των λιγνιτωρυχείων

3. **Ρήτρα Βιώσιμης Ανάπτυξης:** Για την ικανοποίηση αυτού του στόχου προτείνονται οι ακόλουθες εφικτές λύσεις

3.1 Κλιμακούμενα Φορολογικά & Οικονομικά κίνητρα στο λεκανοπέδιο του Δήμου Μεγαλόπολης για προσέλκυση επενδύσεων, με υψηλότερα κίνητρα στην στενότερη περιοχή που θα πληγεί από το κλείσιμο των εργοστασίων και χαμηλότερα στις γειτονικές περιοχές όλης της Αρκαδίας. Απαλλαγή φόρου για τις επιχειρήσεις και τους κατοίκους σε συνδυασμό με κίνητρα για ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας με πιο βελτιωμένες προβλέψεις από τις ισχύουσες π.χ. περαιτέρω μείωση της φορολογίας και των ασφαλιστικών εισφορών κ.λπ. Ένταξη της περιοχής στο καθεστώς προβληματικών περιοχών.

4. **Πρωτογενής τομέας:** Μεταφορά τεχνογνωσίας και κατασκευή υποδομών όπως, υποδομή εφαρμογής ευφυούς γεωργίας, αρδευτικά έργα, αγροτικός εξηλεκτρισμός κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, δημιουργία κτηνοτροφικών πάρκων, δημιουργία χώρων και υποδομής για απόθεση κυψελών μελισσοκομίας. Ενίσχυση των αγροτών για δημιουργία και κατασκευή Θερμοκηπιακών μονάδων, εκσυγχρονισμό ποιμνιστασίων, δημιουργία χώρων και υποδομής για απόθεση κυψελών μελισσοκομίας, επέκταση της καλλιέργειας αρωματικών φυτών. Ανάπτυξη μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης γεωργικών προϊόντων.

5. **Δευτερογενής τομέας και υπηρεσίες :** Αξιοποίηση της ΒΙΠΕ για την εγκατάσταση μεταποιητικών μονάδων και σύνδεσή της με το δίκτυο Φυσικού Αερίου. Κατασκευή υποδομών αποθηκευτικών χώρων LOGISTICS για την δημιουργία διαμετακομιστικού κέντρου στο κέντρο της Πελοποννήσου.

6. **Τουρισμός:** Κατασκευή και βελτίωση υφιστάμενων υποδομών για εξυπηρέτηση, ενοποίηση και επισκεψιμότητα τουριστικών υποδομών. Δημιουργία Μουσείου Τεχνολογίας και Ενέργειας στο Δήμο Μεγαλόπολης με την κατάλληλη διατήρησή ενός υφιστάμενου εργοστασίου λιγνίτη για να είναι επισκέψιμο και από μαθητές και φοιτητές και για εκπαιδευτικούς, περιβαλλοντικούς και ιστορικούς λόγους γύρω

από την παραγωγή ενέργειας από λιγνίτη, καθώς επίσης και Μουσείου Λαογραφίας και ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού. Αξιοποίηση και ανάδειξη φαραγγιού Λούσιου και ανάπτυξη του οικολογικού και περιβαλλοντικού τουρισμού. Ολοκλήρωση Παλαιοντολογικού Πάρκου και Εκθεσιακών χώρων στο Ίσωμα Καρυών.

7. **Αθλητισμός:** Κατασκευή πίστας ταχύτητας αυτοκινήτου και μηχανοκίνητων δίκυκλων με κατάλληλη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου για την πρόσβαση των θεατών. Με τα έργα επιδιώκεται η καθιέρωση της περιοχής της Μεγαλόπολης σε κέντρο διεξαγωγής αθλητικών δραστηριοτήτων στον τομέα του μηχανοκίνητου αθλητισμού.
8. **Χρηματοδότηση Υποδομών Έξυπνης και Πράσινης πόλης.** Με ψηφιακές υπηρεσίες σε δημότες, αγρότες και κτηνοτρόφους, ΜΜΕ και γενικά καταγραφή σε βάση δεδομένων μέσω έξυπνων αισθητήρων χρηστικών δεδομένων της περιοχής
  - **Ξεχωριστό Πρόγραμμα εξοικονομώ** στο Δήμο Μεγαλόπολης με ειδικά κριτήρια (80% επιδότηση) με στόχο την αναβάθμιση και Δημοτικών κτιρίων (πράσινα κτίρια) και ιδιωτικών κτιρίων, με αύξηση του κριτηρίου εισοδήματος και για υπάλληλους της ΔΕΗ, κλπ)

9. **Ενεργειακός Χαρακτήρας:** Για την ικανοποίηση αυτού του στόχου προτείνονται οι ακόλουθες εφικτές λύσεις
  - 9.1 **Νέα σύγχρονη μονάδα παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου:** Η διασύνδεση με ηλεκτρικό καλώδιο της Κρήτης με το εθνικό δίκτυο επιβάλλει την κατασκευή νέας σύγχρονης μονάδας ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου για την ευστάθεια του συστήματος η οποία πρόκειται να απασχολήσει παραπάνω από 130 άτομα.
  - 9.2 **Κατασκευή μονάδας Φ/Τ με την συμμετοχή των πολιτών που θα υποστούν τις επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης.** Η κατασκευή του ΦΒ πάρκου θα πρέπει να συνδέεται με ανταποδοτικά οφέλη όπως: δωρεάν τηλεθέρμανση, 3% επί των εσόδων δημοτικό φόρο (ότι ισχύει για τα αιολικά πάρκα), εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στα σχολεία, στις πλατείες, στον δημοτικό φωτισμό κ.λπ.
  - 9.3 **Κατασκευή Μονάδας παραγωγής ενέργειας με καύση βιομάζας** (έως 30MW, από κυκλική οικονομία παραγωγής βιοκαυσίμων) είτε στις εκτάσεις τις ΔΕΗ, είτε με συνεργασία του Δήμου με ιδιώτες.

10. **Τηλεθέρμανση:** Για την ικανοποίηση αυτού του στόχου προτείνονται οι ακόλουθες εφικτές λύσεις
11. **Επέκταση του δικτύου Τηλεθέρμανσης Μεγαλόπολης Β' φάση** Τηλεθέρμανση Μεγαλόπολης-Α.Ε. Ο.Τ.Α. με την εγκεκριμένη χρηματοδότηση 10.000.000€ από το ΕΣΠΑ.
12. **Σύνδεση της τηλεθέρμανσης με την 5η Μονάδα.** Η λειτουργία της Τηλεθέρμανσης, διαμορφώνει ένα νέο τεχνολογικό και ενεργειακό περιβάλλον, δημιουργεί τις βάσεις για την ανάπτυξη νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων. Το έργο της Τηλεθέρμανσης συμβάλλει καθοριστικά στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ποιότητα της ζωής, στην αύξηση του οικογενειακού εισοδήματος, στην αύξηση της απασχόλησης.

13. **Ανάπλαση εδαφών και αποκατάσταση τοπίων:** Για την ικανοποίηση αυτού του στόχου προτείνονται οι ακόλουθες εφικτές λύσεις:
14. **Αποκατάσταση εδαφών των λιγνιτορυχείων:** Με την αποκατάσταση της επιφάνειας του εδάφους και χωροθέτηση αξιοποίηση τους για γεωργική παραγωγή κατά 75% και διανομή σε συνεταιρισμούς γεωργών και κτηνοτρόφων. Η κατάτμηση των

αγροτεμαχίων να γίνει με σύγχρονο τρόπο που να διευκολύνει την μηχανική καλλιέργεια, την ευφυή γεωργία και την άρδευση. Ειδική μέριμνα για την εγκατάσταση θερμοκηπίων κοντά στις μονάδες παραγωγής ενέργειας για την αξιοποίηση της τηλεθέρμανσης.

15. **Αποκατάσταση τοπίου των λιγνιτορυχείων. Με δένδοφυτεύσεις και κατασκευή τεχνητών λιμνών** σε κατάλληλες θέσεις των χειμαρροποτάμων της περιοχής, με εκτροπή αυτών και δημιουργία λιμνών ηρεμίας σε θέσεις με φυσικό κάλος και πρόβλεψη κατασκευής υποδομών φιλοξενίας από ιδιώτες και παροχής υπηρεσιών σε επισκέπτες αθλητικού τουρισμού. Τα πρώην λιγνιτορυχεία να μην θυμίζουν εικόνα εγκατάλειψης, αλλά να ενσωματωθούν λειτουργικά και παραγωγικά στο οικοσύστημα του λεκανοπεδίου της Μεγαλόπολης.

16. **Ανθρώπινο Δυναμικό:** Για την ικανοποίηση αυτού του στόχου προτείνονται οι ακόλουθες εφικτές λύσεις:

- Ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας μέσω της ενίσχυσης του Πανεπιστημίου της Πελοποννήσου για μεταφορά τεχνογνωσίας και αξιοποίηση των τοπικών πλεονεκτημάτων.
- Δημιουργία Πολυτεχνικής Σχολής που θα είναι συνδεδεμένη με το ενεργειακό τοπίο της Μεγαλόπολης (ΔΕΗ , ΦΒ πάρκο)
- Δημιουργία Κτηνιατρικής Σχολής, σχετιζόμενη με τον πρωτογενή τομέα
- Δημιουργία αποδεικτικών αγρών και κτηνοτροφικών μονάδων σε συνεργασία με το Τριανταφυλίδειο Ίδρυμα
- Ειδικό πενταετές πρόγραμμα κατάρτισης και ενίσχυσης εργαζόμενων και αυτοαπασχολούμενων για να υπάρχει η ευκαιρία μετάβασης σε άλλα επαγγέλματα και απασχόληση με βάση τις ανάγκες που θα προκύπτουν τόσο από την κατάργηση υφιστάμενων θέσεων απασχόλησης όσο και από τις ανάγκες με βάση τις νέες επενδύσεις που θα γίνουν.
- Πρόγραμμα συγκράτησης του νέων στην περιοχή κατά την μεταβατική περίοδο με ενίσχυση της απασχόλησης τους και την δημιουργία νέων επιχειρήσεων αλλά κυρίως πρόγραμμα άμεσης ενίσχυσης των υφιστάμενων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που θα πληγούν πρώτες και δραστικά από το κλείσιμο των εργοστασίων λιγνίτη της ΔΕΗ ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα προσαρμογής στα νέα δεδομένα